25/03/2020

Στην κατεχόμενη Παναγία του Τοχνίου

/ Ιερές Μονές

Η Σύναξη Της Παναγίας Της Τοχνιώτισσας στην Κύπρο τιμάται σήμερα από την Εκκλησία μας

Το κατεχόμενο χωριό Μάνδρες Αμμοχώστου είναι ένα ελληνικό χωριό της επαρχίας Αμμοχώστου στους νότιους πρόποδες του Πενταδακτύλου. Ανατολικά του χωριού βρίσκεται το σημαντικότερο εκκλησιαστικό μνημείο της περιοχής, το μοναστήρι της Παναγίας του Τοχνίου, η Δεχνιού, είχε δύο εικόνες της Παναγίας που φέραν η μεν παλαιότερη την επιγραφή «Παναγία η Τοχνιώτισσα» η δε νεότερη την επιγραφή «Παναγία η Τεχνιώτισσα». Το μοναστήρι που είναι του 12ου αιώνα μ.Χ. ανήκει στην Αρχιεπισκοπή και στο τέμπλο του υπήρχε επιγραφή με τα ονόματα «Διονυσίου ηγουμένου και Πέτρου ιερομονάχου».

Έγραφε προ ετών η Ζήνα Λυσάνδρου, Δήμαρχος Λευκονοίκου στον προσωπικό της ιστότοπο

Στα ανατολικά του χωριού Μάνδρες Αμμοχώστου ο ασφαλτοστρωμένος δρόμος μάς οδηγεί κατευθείαν στο μοναστήρι της Παναγίας του Τοχνίου ή Δεχνιού. Η Μονή του 12 ου αιώνα ανήκει στην Αρχιεπισκοπή και είχε δύο εικόνες της Παναγίας: η παλαιότερη έφερε την επιγραφή “Παναγία η Τοχνιώτισσα, ενώ η νεότερη “Παναγία η Τεχνιώτισσα”.

Από το Λευκόνοικο, τη γενέτειρά μου, κατευθυνόμαστε ανατολικά προς το Τρίκωμο. Περνάμε τα γειτονικά χωριά Γύψου, Λάπαθος και Σύγκραση, εκεί που υπάρχει το σχήμα της Κύπρου κάτω από το εκκλησάκι των Αγίων Τριών Παίδων με το θαυματουργό αγίασμά τους, και στρίβουμε αριστερά προς τα βόρεια, προς τους νότιους πρόποδες του Πενταδάκτυλού μας.

Πρώτα συναντούμε το χωριό Άγιος Ιάκωβος, ο Άης Άκουφος, όπως ήταν τότε σε μας γνωστό, που ήταν αμιγώς τουρκοκυπριακό χωριό. Τώρα, πώς γίνεται ένα χωριό Τουρκοκυπρίων να έχει όνομα αγίου, ο καθένας μπορεί να καταλάβει ότι πρόκειται για εξισλαμισθέντες Έλληνες. Λέγεται, μάλιστα, ότι όσοι κάτοικοι δεν ενέδωσαν στους εκβιασμούς και δεν εξισλαμίσθησαν, πήγαν βορειότερα που είχαν τις μάντρες τους και έκαναν νέο χωριό, που ονομάστηκε Μάνδρες. Οι Μάνδρες συνορεύουν με τα χωριά, Ακανθού, στα βορειοδυτικά, Πλατάνι και Λευκόνοικο στα νοτιοδυτικά και με την Καντάρα στα ανατολικά.

Το μοναστήρι της Παναγίας είναι το σημαντικότερο εκκλησιαστικό μνημείο της περιοχής. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στο τέμπλο του υπάρχει επιγραφή με τα ονόματα “Διονυσίου ηγουμένου και Πέτρου ιερομονάχου”.

Αξίζει να αναφερθεί μια παράδοση που αναφέρει ότι ένας καλόγερος ανέβηκε σε ένα βράχο στα βόρεια του μοναστηριού, για να γλυτώσει από τους Τούρκους. Όταν αυτοί τον ακολούθησαν, ο καλόγερος κάλεσε την Παναγία να τον σώσει, λέγοντας: “Παναγία μου, σώσε με”. Αμέσως, άνοιξε τα χέρια του και πέταξε στον λόφο που βρισκόταν απέναντι. Όταν επιχείρησαν να κάνουν το ίδιο και οι Τούρκοι διώκτες του, γκρεμοτσακίστηκαν.

Πήγαμε στις Μάνδρες, γιατί η καλή μου φίλη και γνωστή τραγουδίστρια Στέλλα Γεωργιάδου, με την οποία πραγματοποιήσαμε αυτό το προσκύνημα στη γη μας, ήθελε να γνωρίσει το χωριό της γιαγιάς της από την πλευρά του πατέρα της, η οποία παντρεύτηκε στη Γύψου, αλλά μιλούσε στα εγγόνια της για τις Μάντρες. Εκεί η Στέλλα ένιωσε ότι βρήκε τις ρίζες της. Σαν να της μίλησε η μάνα γη. Ενθουσιαστήκαμε. Εγώ ήξερα το χωριό, γιατί εκεί ζούσε η ξαδέλφη μου η Παναγιώτα Καραγιάννη.

Η διαδρομή από το μικρό αυτό χωριουδάκι στους πρόποδες του Πενταδάκτυλου μέχρι το μοναστήρι είναι καταπληκτική. Η σκηνογραφία εξαίσια.Μπροστά μας το

βουνό απαλό και γλυκό, πνιγμένο στο πράσινο. Στα δεξιά μας κάτω απλώνεται η πεδιάδα της Μεσαορίας και ο κόλπος της Αμμοχώστου. Θέα ασύλληπτης ομορφιάς! Μαγευτήκαμε! Μα και πληγωθήκαμε!Τότε θυμηθήκαμε τον ποιητή: “Μούντζωσέ μας, Πενταδάκτυλε ακριβέ, έτσι π’ αφήσαμε τόσο άφρονα να τουρκοπατηθείς!” Κώστας Μόντης

Αυτό το κυπαρίσσι στα βόρεια του μοναστηριού έχει ύψος 27 μέτρα και πλάτος 4 μέτρα. Η παράδοση αναφέρει ότι κάποτε ξυλοκόποι προσπάθησαν να το κόψουν, αλλά στο σημείο που κάρφωσαν το τσεκούρι έτρεξε πολύ αίμα. Το έβαλαν στα πόδια, τρομαγμένοι. Λένε, μάλιστα, ότι ακούστηκε και ένας γογγυσμός, κραυγή πόνου, γεγονός που μας θυμίζει αρχαίες δοξασίες, σύμφωνα με τις οποίες στους κορμούς των δέντρων κατοικούσαν νύμφες και νεράιδες που γόγγυζαν μόλις ο ξυλοκόπος προσπαθούσε να τα κόψει!

Καταλήγοντας, θα ήθελα να αναφέρω ότι μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο και την κατάληψη της πανέμορφης και πλούσιας επαρχίας μας από τους Τούρκους, η Μονή του Τοχνίου βεβηλώθηκε και συλήθηκαν οι αρχαίες και πολύτιμες εικόνες του εικονοστασίου της. Επίσης, ολόκληρες παραστάσεις από τον τοιχογραφικό διάκοσμο του καθολικού αφαιρέθηκαν. Σήμερα, η Μονή έχει την τύχη εκατοντάδων άλλων εκκλησιών μας που χρησιμοποιούνται ως μάντρες ζώων.

Ευτύχημα αποτελεί η επιτυχία της Εκκλησίας της Κύπρου να εντοπίσει και να

επαναπατρίσει δύο από τις εικόνες της Μονής του Τοχνίου. Ας ευχηθούμε και οι άλλες 22,000 εικόνες που κλάπηκαν και βρίσκονται στα χέρια ανίερων και κλεπταποδόχων συλλεκτών, να επιστρέψουν εκεί που ανήκουν!